

Ander Gortazar Balerdi
Arkitektoa

Merkatuaren alde (eta kontra)

Anne Clerval geografoak azken 50 urteotako **Pariseko gentrifikazio-prozesua aztertu zuen** “Gentrifikazioaren espazio-dinamikak Parisen: sintesi mapa bat” lanean. Gentrifikazioa, aipatu izan dugu hemen, merkatuak desiragarritzat jotzen dituen auzoek jasaten duten burgestea da, bertako biztanle-profila aldarazten duena pixkanaka ala kolpean. Kartografia kritikoko ariketa honetan barrutik kanporako indar gentrifikatzaile bat marraztu zuen Clervalek, hiriko mendebaldeko Beau Quartier-etan jatorria duena, eta azaltzen du nola joan den hamarkadaz hamarkada gentrifikazioaren muga hori labainduz, lekualdatuz, Paris hiria ofizialki amaitzen den Boulevard Périphérique estutuz.

Bitartean, duela hilabete gutxiko artikulu batean, Simon Kuiper kazetariak dinamika beraren hurrengo pausoaz jardun zuen eta fenomenoaz azaltzeko tankera aldrebeseko hitz berri bat proposatu: plutokratizazioa. Grekeratik, *ploutos* (aberastasuna) + *krazia* (boterea).

Saskia Sassenek *hiri globalak* izendatu zituen horiek ghetto aristokratiko bihurtzen ari direla azpimarratzen du plutokratizazio kontzeptuak, alegia, eliteak bere burua iraunarazten duen ingurune fisikoa. Fenomenoa ez da berria, eta gentrifikazioarekin gertatzen den bezala, logika kapitalistaren baitan erraz ulertzen da. Aldatzen den ezaugarri nagusia lekuz mugiarazten den biztanleriaren profila da. Merkatua alde izan duenak kontra du orain, historikoki gentrifikatzailea izan den klase soziala baita hiritik alde egitera behartua sentitzen dena prezio altuetatik ihesi. *Priced out* ingelesezko lokuzioak ongi laburbiltzen duen moduan.

Gentrifikazioaren kontra edo plutokratizazioaren beldur, albiste izan da Parisko Udalak gobernu plan bat prestatu duela fenomeno hauei aurre egiteko. Saiatzeko, bederen. *Droit de préemption* (lehentasunez erosteko eskubidea) delakoa erabiliz, kale zehatz batzuetan, etxebizitza salgai jarritz gero Udalarri eskaini beharko dio lehenik jabeak, merkatu-balioan baina Udalak berak erabakitzen duen prezioan. Epe motzera, helburua alokairuan bizi diren klase ertain-baxuko bizilagunen ihesa ekiditea da, eta nahasketa soziala eskailera-ekalan bermatzea. Epe luzera, aldiz, Pariseko etxebizitza-multzoaren herena publikoa izatea, eta babes ofizialeko etxebizitza horiek puntu zehatz batzuetan kontzentratuta egon ez daitezen da helburua.

Neurri “erradikal” gisa aurkeztu dute proposamena hainbat hedabidek, eta zer pentsatua eman dit. Ideia interesgarria izanagatik, indar publikoaren ezintasunaren adibide sintomatikoa dela pentsatu dut, Udalak lehentasunez erosi ahal izango dituen 8.000 etxebizitzetatik 100 bat soilik pasatuko direlako esku publikoetara, euren kalkuluen arabera. Merkatu-balioa onartzearen porrot sinbolikoan pentsatu dut ondoren, gobernu plana *de facto* garestiegi bihur dezakeena, merkatuaren alde eta kontra aldi berean. Azkenik, hain gurea dugun desjabetzearen sistemarekin konparatuz gero ez ote den neurritxo ñimiño ia ezdeusa, pentsatu dut. Eta zeinen erraz desjabetzen den gure herrian “interes orokorra” komodinaren izenean, kotxerik gabeko autobide bat edo trenik gabeko trenbide bat erakitzeke bada ere. Interes orokorraren lehentasunak, 100.000 etxebizitza pasatxo huts ditugun Herrian. •

Pariseko kale batzuetan, etxebizitza salgai jarritz gero Udalarri eskaini beharko zaio lehenik.

Ander GORTAZAR BALERDI

Arantxa Urbe

Hezitzailea eta Hik Hasi-ko kidea

Hezkuntza-erreforma herri ez normalizatu batean

Mundura begira jarri ginen aurrekoetan. Ikusi genuen Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsalak munduko herritar guztioi hezkuntza jasotzeko eskubidea dugula aldarrikatu arren, 57 milioi hurrek baino gehiagok eskolara joan ezinik jarraitzen dutela.

Lehen mundukoak omen diren herrialde askok konpromisoak hartu zituzten hezkuntzaren unibertsalizazioa bermatzeko. Hala ere, urtez urte, dirulaguntzak gutxituz joan dira eta, gainera, gero eta gehiagotan dirua ez da behar handienak dituztenengana iristen: diru gutxiago eta okerrago banatuta, halaxe laburbil daiteke egoera.

Mundua den puzzle koloretsu horretan Euskal Herria gure kolorez margo tzea lortu ezinik jarraitzen dugu. Normalizatu gabeko herria da gurea, ondorioz. Geografikoki eta administratiboki zatikaturia, Espainiako eta Frantziako gobernuak ezarritako legeek eta Jaurlaritzak eta Nafarroako Gobernuak haiei egoniko egokitzapenak arautzen dute hezkuntza.

Araba, Bizkai, Gipuzkoa eta Nafarroako herrialdeetan eskoletako ildo nagusiak Espainiako Gobernuak diseinatu eta ezartzen ditu. Frankismoaren ondoren igaro diren 37 urteetan, hezkuntzari dagozkion zazpi lege organiko ipini ditu indarrean. Azkena, ikasturte honen hasieran bertan, Hezkuntza Kalitatearen Hobekuntzarako Lege Organikoa –Wert legea–, LOMCE gisa ezagunagoa. Lege organiko hori, 2013ko urte amaieran onartu, eta haren ebazpena 2014ko uztailan argitaratu zuen Madrilek. Tokian tokiko administrazioek, ordea, ez zuten dekreturik idatzi LOMCEa aplikatzeko edo saihesteko. Ez omen zuten denborarik izan.

Hezkuntza komunitateak eta eragileek behin eta berririo salatu dute lege hori inongo kontsentsurik gabe onartu dutela. Erabateko inposaketa izan dela, beraz. Era berean, esan dute haren justifikazioan eta diseinuan behar pedagogikoak eta sozialak ez direla inondik inora kontuan izan, eta azken urteetan hezkuntza arloan lortutako aurrerapenentzat atzerapauso nabarmena ekarriko duela.

Espainiako Hezkuntzako ministroak, bien bitartean, Espainiako Estatuko ikasleek PISA neurketetan izandako emaitza kaskarrak argudiatu ditu. Egia da gaur egun PISA dela hezkuntzaren kalitatea baloratzeko neurgailu garrantzitsua –ia bakarra ez bada!–. KHEEko (Kooperazio eta Hazkunde Ekonomikorako Erakundea, OCDE) 45 herrialdeetako ausaz hautatutako eskoletan egun berean egiten duten azterketa horretan (denentzat bera), 15 urteko ikasleen eskola-errendimendua neurtzen du PISAk irakurketan, matematikan eta zientzietan.

Ondoren, herrialde bakoitzeko ikasleek lortutako batezbestekoarekin ranking moduko bat egiten dute. Eta horixe da, batik bat, munduko hezkuntzari buruz herritar gehienok iristen zaigun datu zabalduena.

Araba, Bizkai, Gipuzkoa eta Nafarroako ikasleen emaitzak Espainiako Estatuko gainerako ikasleen datuekin pilatuta datoz. Lapurdi, Nafarroa Behere eta Zuberoakoan, berriz, Frantziako Estatukoarekin nahasten dira.

Seguruenik gehienok badakigu zerrenda horretan Finlandiak lortutako postu onaren berri, aspalditxotik hara begira jarrita baitaude hezkuntza aditu asko. Frantzia batezbestekoan dago eta Espainia, aldiz, esanguratsuki azpitik, hala nola Europar Batasuneko herrialdeen batezbestekotik ere.

Ez da lan erraza Euskal Herriko ikasleen emaitzak bi multzo handi horietako emaitzetatik banatzea. Araba, Bizkai eta Gipuzkoako ikasleek 2012ko neurketan lortutako emaitzak KHEEko batezbestekoa baino esanguratsuki hobek izan dira. Hori lehen aldiz gertatu da, eta aurreko neurketetan lortutako emaitza onen segida da.

Beraz, ikasturte honen hasieratik Araba, Bizkai, Gipuzkoa eta Nafarroako eskoletan aplikatzen hasi den lege lauso horrek zein gorpuzte eta eragin izango duen jakin ez arren, bistan da jendarteak dituen beharrek eta PISA neurketen emaitzek ez dutela justifikatzen jendar-tearen eskakizunen aurka doan hezkuntza-eredu hori. •

Hezkuntza komunitateak behin eta berririo salatu du LOMCEa.

Raul BOGAJO | ARGAZKI PRESS

Ana Arruarte Lasa
UPV/EHUko Informatika Fakultateko irakaslea

MOOCen bidez jakintza mokora

Urte gutxi baino ez dira joan, oraindik, MOOC (Massive Open On-line Courses; lineako ikastaro ireki masiboak) terminoa gurera heldu zenetik. Lineako ikastaro ireki masiboak Interneteko irakaskuntza irekiaren bilakaera dira.

Badirudi 2008. urtean aipatu zela lehenengoz MOOC terminoa, nahiz eta asko izan 2011. urtea jotzen dutenak teknikaren abiapuntutzat; urte horretan Stanford unibertsitateko bi irakaslek eskaini baitzuten estreinakoz MOOC ikastaro bat doako Coursera hezkuntza-plataforman garatua. Noiz sortu zen garbi ez badago ere, argi dagoena da teknika honi esker hamaika ezagutza arlotako milaka ikastaro eskaini zaizkiela dagoeneko milioika ikasleri amarauneko mundu birtualean zehar. Askok diote, gainera, 2014. urtea dela MOOC ikastaroen urtea, urteko lehen hamar hilabeteetan 75 miloi euro baino gehiago inbertitu baita ikastaroak sortu eta eskaintzen munduan ezagunenak diren Coursera, EDx eta Udacity bezalako MOOC hezkuntza-plataformetan.

Linean edo online izateaz gain, edozein MOOC ikastaroren ezaugarri nagusien artean honako hauek ere aipatuko genituzke: masiboak, irekiak, doakoak eta komunitatearen sostenguan oinarrituak izatea.

► Ikastaro bakoitzean oso ikasle kopuru handiak parte hartzen du, mugarik gabe pertsona guztiei zuzenduak direnez ez dago-eta inolako ikasle mugarik; hori da masibotasun ezaugarriaren arrazoi nagusia.

► Irekiak dira, beti ere erregistratutako bezeroentzat soilik, eta epe-muga jakin baten barruan. Behin epe-muga igarota ikastaroa itxi egiten da eta ez da atzigarri gertatzen.

► Filosofiaz doakoak dira eta, gehienetan, dohainik eskaintzen dira. Doakoa izateak badauka, ordea, ondorio garrantzitsu bat: izenemateak ugariak izan arren, uzte-tasak ere horrelakoxeak dira, oso altuak gehienetan –%90eko uzte tasa ohikotzat jotzen da ikastaro mota hauetan–. Ez zen, baina, hori gertatu UEUK eta Asmoz Fundazioak, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzarekin, 2013. urtean, euskaraz lehenengoz, eskaini zuten Android programazioaren hastapenak ikasta-

roan, non uzte-tasa %73koa izan zen. Bestalde, aipatzekoa da doakotasunaren atzean badagoela diru-sarrera iturri bat baino gehiago. Batetik, ohikoa da parte-hartze edo gaintitze-ziurtagiriaren truke diru kantitate bat ordaintzea; bestetik, enpresek ere inbertitzen dute honelako ikastaroak eskaintzen dituzten erakundeetan, gerora ikasle onenen informazioa lortzeko asmoarekin.

► Komunitatearen sostenguan oinarritzen dira. Online hezkuntza tradizionalako errekurtso didaktikoez gain –testuak, bideoak, ariketa multzoak eta abar–, irakasle eta ikasleen arteko komunitate birtualak sortzeko tresnak eskaintzen dira.

Hasiera batean irakaslea, edo instituzioa, da ikastarorako materiala prestatu eta doan erregistratutako ikasleen eskura uzten duena. Alabaina, ez da irakaslea ebaluazio-prozesuaz arduratuko den kide bakarra. Ataza batzuen ebaluazioa modu partekatuan egiten da ikastaroan parte hartzen duten kideen artean. Noski, kide bakoitzak ez du gainerako kide guztien lan osoa gainbegiratuko, kide batzuen lan jakin batzuk baizik.

Horrela, ikastaro bakoitzean ebaluazio-sare bat osatzen da, non ikastaroko kide guztiek hartzen baitute parte. Elkar-ebaluazio-

az gain, online irakaskuntza tradizionalako ebaluazio automatikoa ere presente dago ikastaro mota hauetan, non sistema gai den irakasleek garatutako hainbat ariketa automatikoki ebaluatzen ere; adibidez, test motako ariketak.

Baina ez dira, noski, dena abantailak MOOCen munduan. Nire kezka nagusia baino ez nuke aipatu nahi artikulu labur honetan: MOOCen atzean dauden interes ekonomiko indartsuak. Munduko edozein tokitara helduko da amarauneko munduko potentzia zehatz baten ikuspegitik sortutako edozein ikastaro, toki bakoitzaren hezkuntza, hizkuntza, kultura... bezalako berezitasunak kontuan hartu gabe. Teknologia dator oraingoan edozein ezagutza-arlotako edukiak munduko edozein txokotara zabaltzeko aukera eskaintzera. Norberaren esku geratzen da, orain, MOOC teknologia baliatuz hedatutako ikastaroe-tako ezagutza bereganatu nahi duen ala ez ikustea. •

MOOC, Massive Open On-line Courses, lineako ikastaro ireki masiboak. GAUR8

arkitektura / hezkuntza / teknologia

3 BEGIRADA: